

Eğitimde Veli/Aile Katılımı: Engeller ve Öneriler

İlayda ARDAKOÇ¹

Özet

Okul içerisinde veli/aile katılımının artırılması, dönüşen ve gelişen eğitim sistemlerinin güncel hedeflerindedir. Araştırmalar eğitimde sağlanan veli/aile katılımının öğrencinin akademik, sosyal ve kişisel gelişiminde pozitif yönde etki göstermektedir. Eğitimdeki tüm paydaşların çocuk için ortak fayda ilkesinde bulunduğu düşünüldüğünde; ülkemizde bu katılımın artırılması için uzun süredir yürürlükte olan yönetmelikler, güncelde gerçekleştirilen hedefler ve eğitim paydaşlarının kendi çabaları bulunmaktadır. Ancak tüm çabalara rağmen mevcut durumda aktif katılımın sağlanmasının karşısında belli başlı engeller de göze çarpmaktadır. Çalışmada aile/veli katılımının eğitim sistemi içerisindeki mevcut durumu ve karşısındaki engeller anlatıldıktan sonra öneriler ile katılımın artırılması için çözümler üretilmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: veli katılımı, aile katılımı, eğitime katılım, okul aile birliği, iş birliği, okul ebeveyn iş birliği.

Parent / Family Involvement in Education:Obstacles and Suggestions

Abstract

Increasing parent/family involvement in the school is one of the current objectives of transforming and developing education systems. Studies show a positive effect of parent/family involvement in education on the academic, social and personal development of students. Considering that all stakeholders in education agree to the principle of common benefit for children, there are regulations in force for a long time, current targets and education stakeholders' own efforts to increase this involvement in our country. Despite all efforts, there are certain obstacles against active involvement of stakeholders in the current situation. In this study, explaining the current situation of family/parent involvement in the education system and the obstacles then, with suggestions and solutions were tried to be given to increase involvement.

Keywords: parent involvement, family involvement, school-family collaboration, participation in education, cooperation, education stakeholders

¹ YL öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, ilaydaa.1996@gmail.com ORCID: 0000-0002-1578-2995

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezundur. Pedagojik formasyon eğitimini, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde tamamlamıştır. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Kurumları İşletmeciliği Bölümü'nde hâlen yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

Derleme

Review

Başvuru/Submitted

06 Eyl/Sep 2020

Kabul/Accepted

13 Eki/Oct 2020

Yayın/Published

27 Eki/Oct 2020

Copyright©

ÖNCÜ 2020

Atıf/Cite: Ardakoç, İ. (2020). Eğitimde veli/aile katılımı:Engeller ve öneriler. *Alanyazın*, 1(2), 5-15.

Giriş

Modern dünyanın getirdiği yenilikler eğitim sistemlerinin de değişmesine yol açmış, geleneksel yönetim sistemlerinin terk edilip demokratik yönetim sistemlerinin bir gereği olarak katılımcı ve iş birlikçi yönetim sistemlerine yönelimi arttırmıştır. Bu yönelim sonucunda okul yönetiminin başarısı için öğretmen, öğrenci ve yönetici katılımının yanı sıra veli katılımının değeri de gün geçtikçe

Bu yönelim sonucunda okul yönetiminin başarısı için öğretmen, öğrenci ve yönetici katılımının yanı sıra veli katılımının değeri de gün geçtikçe artmaktadır.

artmaktadır. Eğitimin en önemli paydaşlarından olan velilerin demokratik bir şekilde okul yönetimine katılımının eğitim yönetim sistemlerinin niteliğini arttırabileceği düşüncesinin yanı sıra eğitim sisteminde karşılaşılan sorunların kalıcı bir şekilde çözülebilmesine yardımcı olabileceklerine yönelik destekleyici düşünceler de bulunmaktadır (Akkaya, 2019). Ayrıca okullarda sağlanacak veli iş birliği ile öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel gelişiminin en üst düzeye çıkarılabileceği ön görülmektedir. Çünkü okulun, ailenin ve çevrenin kurduğu ortaklığın merkezinde daima çocuk bulunmaktadır (Epstein, 1995). Ancak literatürdeki veli katılımının olumlu etkilerini konu alan tüm bu bilgilere rağmen pratiğe bakıldığında günümüzde hala okullardaki veli katılımı istenilen düzeyde değildir.

Çocuğun ilk eğitim sürecine aile içinde başladığı ve ileriki yaşlarında bu sürece çevrenin ve okulun dahil olduğu düşünüldüğünde; çocuğun genel faydasının en üst düzeye çıkarılması için okullar ve aileler arasındaki iş birliği önemli ve kaçınılmaz bir zorunluluktur. Ancak geleneksel yönetim sistemlerinin hüküm sürdüğü dönemlerde okullarda eğitim ve öğretim süreci aileden uzak bir şekilde sürdürülmüştür. Değişen yönetim anlayışları ile okullarda veli katılımı hem bir hak hem de bir finansman kaynağı olarak görülmeye başlanmıştır. Aile katılımının artması ile sağlanacak okul-veli iş birliğinin sonucunda sağlanacak olumlu ilişkinin, çocuğun akademik başarısına doğrudan ve olumlu yönde etki ettiği

Çocuğun ilk eğitim sürecine aile içinde başladığı ve ileriki yaşlarında bu sürece çevrenin ve okulun dahil olduğu düşünüldüğünde; çocuğun genel faydasının en üst düzeye çıkarılması için okullar ve aileler arasındaki iş birliği önemli ve kaçınılmaz bir zorunluluktur.

düşüncesi alanyazında yaygın olarak kabul görmüştür. Ayrıca, çocukların özgüven gelişimi için de velilerinin onlara karşı olan inanç ve desteğine ihtiyaçları vardır. Toran ve Özgen'in (2018) okul öncesi öğretmenleri ile yaptığı araştırmada öğretmenler, veli katılımının öğrencinin akademik başarısı üzerinde olumlu etkisi olmasının yanı sıra çocuğun güven duygusunu geliştireceğini ve aktif öğrenme sürecine katılımını olumlu yönde etkileyeceği belirtilmektedir. Kolay'a (2004) göre ise velinin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi, öğrenci motivasyonunu artırıcı bir etkiye sahiptir. Aileden, okuldan ve çevreden yeteri kadar destek alan öğrenciler, kendilerini güvende hissederek eğitimin amaçlarına ulaşmak için kendi kapasitelerini tam olarak kullanmakta ve okula karşı olumlu tutumlar geliştirerek okula olan bağlılıklarını arttırmaktadırlar (Epstein, 1995). Bu kapsamda düşünüldüğünde veliler okulları; çocuklarının her gün gelip gittiği, maddi bilgiler öğrendiği ve çocuklarının gelecek hayatlarının garanti altına alınması için gönderdikleri kurumlar olarak düşünmek yerine kendilerini de bu okulların bir parçası olarak görmelidirler. Okulların ise veli katılımını desteklemeleri ve veli katılımını arttırmaya yönelik faaliyetleri ön plana çıkarmaları gerekmektedir.

Epstein, veli katılımının okul içerisinde gerçekleştirilebilmesi için altı farklı katılım parçasından oluşan bir model belirlemiştir. Bu katılım parçaları şu şekilde sıralanmaktadır (Epstein, 1995):

1. Ebeveynlik: Öğrencilerin ev ortamlarındaki öğrenme alanının gelişmesi için ebeveynlerin desteklenmesi,
2. İletişim: Ev ile okul arasında çocuğun gelişimine destek olabilecek en etkili iletişim ağının kurulması,
3. Gönüllülük: İstekli velilerin desteği ile organize olmalarının sağlanması,
4. Evde öğrenme: Velilere, öğrencilere evde ödev, proje ve müfredat konusunda nasıl destek olabilecekleri ile ilgili eğitim verilmesi,

5. Karar verme: Veli liderleri ve temsilcileri seçilerek velilerin okul kararlarına dahil edilmesi,

6. İşbirliği: Velilerin okulu güçlendirmeye katkı sağlayabilecek güçlerinin analiz edilip onlarla iş birliği kurulması

Bu katılım parçalarının gerçekleştirilmesi ile okul ve veliler arasındaki iş birliğinin sağlanabileceğinin ve çocuğun akademik, sosyal ve kişisel gelişiminin daha çok arttırılabileceğinden bahsedilmektedir (Epstein,1995). Ancak bu altı katılım parçasının her okulda belirlenmiş bir tipe uygun olarak uygulanabileceği düşünülmemelidir. Her okul ve her ailenin kendi içinde değişen dinamik yapıları olduğu bilindiğinden Epstein (1995), bu katılım modelinin her okul ve her aile için belirlenmiş bir tipe uygun olarak faaliyetler içermediğini aksine her okul ve her aile için ihtiyaca yönelik faaliyetlerin okul yönetimlerince belirlenebileceğinden bahsetmektedir.

Aile/Veli Katılımında Mevcut Durum

Ülkemizde veli-okul iş birliğinin gerçekleşmesi için mevzuat belgeleri bulunmaktadır. Çuhadar (2020), normlar hiyerarşisine uygun olarak incelediği mevzuat belgelerinde; okul-veli iş birliği konusunun daha çok yönetmeliklerle düzenlendiğini ve velilerin okul yönetimine katılımının kurullar ve komisyonlarda görev alarak sağlandığını belirtmiştir. Bu kurul ve komisyonlarda veliler yönetici, öğretmenler ve öğrenciler ile beraber görev almaktadır. Ancak sadece Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği'ne bakıldığında yalnızca velilerin görev aldığı görülmektedir (Çuhadar, 2020).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 16. maddesine dayanılarak hazırlanan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği, eğitim kurumlarında okul-aile arasındaki iş birliğinin sağlanması için kurulan okul aile birliklerinin kuruluş, işleyiş, görev ve sorumluluklarını düzenlemektedir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973 & MEB Okul Aile İş Birliği Yönetmeliği, 2012). Türkiye'de ilgili kanun ve kanun kapsamında hazırlanan bu yönetmelik sonucu okul aile birliklerinin, okullar tarafından kurulması ve işletilmesi zorunludur (Tümkaya, 2017 & Akkaya, 2019). Bu yüzdendir ki okul aile birlikleri, okullar ile veliler arasında en aktif köprü görevi gören organlar olarak görülmektedir.

2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'ne bakıldığında; ailelerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve okulların sistemin temel unsurları olduğunu ve ailelerin aktif olarak katılım göstermediği bir eğitim sisteminin başarılı olamayacağı belirtilmektedir (2023 Eğitim Vizyonu Belgesi, 2018). Vizyon belgesine bakıldığında veli/aile katılımının okullarda arttırılması için bazı hedeflerin hayata geçirileceği görülmektedir. Bu hedefler; okul aile birliklerinin yeni bir gelir yapısına kavuşturulacağı, "Veli Bilgilendirme Sistemi" üzerinden yeni bir platform geliştirilerek öğretmen - veli - okul arasındaki etkileşimin sağlanacağı, özel eğitime gereksinimi olan çocukların ailelerine evden eğitim konusunda da destek olunacağı şeklinde özetlenebilir.

Son iki yıldaki gerçekleştirilen faaliyetlere bakıldığında ise; 21 Aralık 2019 günü Bakan Selçuk'un, okul aile iş birliğinin geliştirilmesi için gerçekleştirilen öğretmen veli buluşmalarının bir milyonu aştığını belirttiğini görmekteyiz (Uslu, 2019). Velileri bilgilendirmek için gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerin yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Bizden" ve "Ya da" adlı aylık bültenlerde de veliler için hazırlanan metinler ile velilere ulaşılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca, 2019 yılının Nisan ayında yapılan Öğrenci Başarı İzleme Araştırması'nın sonuçlarına bakıldığında da öğrencilerin öğrenme motivasyonları, özgüvenleri ve velilerinin eğitime yönelik ilgileri ile öğrencilerin puanları arasında ilişki tespit edilerek veli katılımın öğrencinin akademik başarısı üstündeki etkisi bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Gerçekleştirilen faaliyetler arasında okullarda veli katılımını arttırmaya yönelik yapılan kapsamlı projelerden biri de; İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından 2018-2019 eğitim öğretim yılında başlatılan Veli Akademileri projesidir. Yektacan Özçift'in İstanbul İl Milli Eğitim müdür yardımcısı Mustafa Uslu ile yaptığı söyleşide (2020), 2018-2019 eğitim öğretim yılında 14455'e yakın eğitim yapıldığı ve 176 bin velinin bu eğitimlere kaydolduğu belirtilmiştir. Okul merkezli olarak yapılan bu eğitimlerin okulun bulunduğu bölgeye ve velilerinin özelliklerine göre planlandığı ve velilerinin eğitimlere katılım sonucunda yıl sonunda İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü adına verilen katılım belgesini almaya hak kazandığı bilinmektedir. Yektacan Özçift'in Mustafa Uslu ile yaptığı aynı söyleşide (2020), Uslu tarafından projeye alakalı dönütler kapsamında öğretmen, yönetici ve velilerden olumlu yorumlar alındığı, okullarda okul-aile arasında daha ılımlı bir iklim oluştuğu, velilerin aile içi iletişim kabiliyetlerini geliştirdiği ve velilerin artık kendi kişisel gelişimleri için de okullara geldiği belirtilmiştir.

Günümüzde karşı karşıya olduğumuz koronavirüs salgını tüm dünyada eğitim sistemlerin duraksamasına neden olmuştur. Ülkemiz ise bu süreçte uzaktan eğitim sistemine geçilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde veli katılımının önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu süreçte bakanlık, veli katılımının sağlanması için birçok faaliyeti hayata geçirmiştir:

- 6 Nisan 2020 tarihinden itibaren TRT EBA TV'de Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk'un katılımı ile "Veli Kuşağı" başlamıştır.

- 2 Mayıs 2020 tarihinden itibaren ailelerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadığı

sorunların çözümü için EBA Asistan uygulaması hayata geçirilmiştir.

• 8 Mayıs 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk, öğretmenlerden koronavirüs sürecinde velilere destek olmak amacıyla veli toplantıları yapmalarını istemiştir.

• 17 Mayıs 2020 tarihinde Milli Eğitim Prof. Dr. Ziya Selçuk, özel çocukların velileriyle çevrimiçi ağ üzerinden görüşme gerçekleştirmiştir.

• 28 Mayıs 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk, bayram sonrası da olsa öğrencilerin derslerine aynı ciddiyet ve sorumluluk ile devam etmeleri için sosyal medya hesabı üzerinden velilere seslenmiştir.

• 19 Haziran 2020 tarihinde Bakan Selçuk, velilerin uzaktan eğitim sürecindeki etkinliğini takdir etmek amacıyla sosyal medya hesabı üzerinden veliler için de “Uzaktan Eğitim Anne Baba Karnesi”ni yayınlamıştır.

Ancak veli katılımının eğitim sistemi için sağladığı olumlu sonuçların bilinmesine ve bu katılımın artırılması için harcanan çabalara rağmen ülkemizde okul ve aile arasında oluşturulmaya çalışılan iş birliği yine de yeterli ve beklenen düzeyde değildir (Akkaya, 2019). Özellikle yapılan çalışmalar incelendiğinde velilerin okul katılımının okul öncesinde ve ilkökulda nispeten daha yaygın olduğu ancak çocukların eğitim kademesi yükseldikçe velilerin okul katılımından önemli ölçüde uzaklaştığı görülmektedir. (Lindberg ve Demircan, 2013). Veli katılımının artırılması için yapılan çalışmaların uygulama aşamasında büyük ölçüde başarı gösterememesi ve veli katılımının okullarda artış sağlanamamasının önünde bazı engeller bulunmaktadır.

Mevcut Durum Karşısındaki Engeller

Veli Kaynaklı Engeller

Koç (2019), yaptığı araştırma sonucunda veli katılımının önündeki engelleri veliden, öğretmenden, okuldan ve sistemden kaynaklı olarak dört grupta ele almıştır. Veliden kaynaklanan engellerin başında yoğun iş temposu gelmektedir (Koç, 2019 & Toran ve Özgen, 2018). Değişen dünya düzeni ile ailenin rolü değişmiş ve ebeveynler daha yoğun iş temposuna sahip bireyler haline gelmiştir. Bunun sonucu olarak veliler, okul ortamına katılım sağlamak zorlanmaya başlamış hatta çocuklarının öğretmenleri ile yüz yüze görüşme yapmaya dâhi vakit bulamamaya başlamışlardır. Çocuğun zamanının büyük bir çoğunluğunun okul ve aile arasında geçirdiği düşünüldüğünde; birbirinden habersiz olan veli ve öğretmen arasında oluşabilecek uyumsuzlukların çocuğun zihninde ikilemlere yol

açabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik durumu düşük olan ailelerde veli - okul işbirliğine dayalı çalışmaların önemli ve etkili olmadığı düşüncesinin yaygın olduğu bilinmektedir (Toran ve Özgen, 2018). Ancak, sosyo-ekonomik durumu düşük olsa dahi ailelerin veli - okul iş birliğine katılması, çocukları için destekleyici bir eğitim ortamı kurmasına ve çocuğun akademik başarısının artmasına olumlu bir etki sağlayabilmektedir (Kolay, 2004).

Öğretmen Kaynaklı Engeller

Velilerin okul katılımına aktif bir şekilde dahil olmasına yönelik tutumlarının öğretmenlerin davranışlarına göre de şekillenebildiği görülmektedir. Koç'un (2019) ilkököl öğretmenleri ile yaptığı araştırmaya göre, öğretmenlerin veli katılımını arttırmak için veliler ile yaptığı birçok çalışma belirlenmiştir. Öğretmenler veli katılımını arttırmak için veliler ile yüz yüze toplantılar, görüşmeler yapmanın yanı sıra çalışan ve yüz yüze görüşmelere katılım sağlayamayan veliler için teknolojinin tüm imkanlarını kullanarak görüşmeler yapmaktadırlar. Bu katılımı daha da arttırmak ve velilerin ilgisini daha fazla çekebilmek için kimi öğretmenlerin velilere bilgilendirici eğitimler veya dil sorununu çözebilmek için dil eğitimi verdiği, ekonomik konularda yardımlardan yararlanma konusunda destek olduğu, küçük ikram ve hediyeler ile velileri hoşnut etmeye çalıştığı belirtilmektedir (Koç, 2019). Bunun yanı sıra kimi öğretmenler ise bu gibi davranışların öğretmenlik mesleğinin statükosuna zarar verdiğini düşünerek yapılmaması gerektiğini düşünebilmektedir. Bu durum velilerin okul katılımına dahil olması önünde oluşan bir diğer engeli meydana getirmektedir. Öğretmenlerin veli katılımını arttırmaya çalışan olumlu davranışlarının aksine velilerin okul katılımına yönelik faaliyetlere karşı ilgisiz ve bilinçsiz olduklarını düşünerek velilere karşı yol gösterici olmamaları ve veli katılımının sağlanması için yeterli zamanı ayırmamaları veli - okul iş birliğini olumsuz etkilemektedir. (Kolay, 2004).

Okul Kaynaklı Engeller

Okullarda veliler ile öğretmenler veya yöneticilerin görüşmeleri için kullanılacak

odaların bulunmaması, veliler ile okulların etkileşimini kısıtlayan okul kaynaklı nedenlerden biridir. Velilerin okullarda öğretmenlerle görüşmeleri için hazırlanan odaların olmaması sonucunda veliler ile öğretmenler okul çıkış saatlerinde okul bahçelerinde konuşmak zorunda kalması,

okul bahçelerinde büyük bir yoğunluğun oluşmasına neden olmakta veya öğretmen ile veliler görüşmek için okulların toplu olarak gerçekleştirdiği veli toplantısı etkinliklerini beklemek zorunda kalmaktadırlar. Velilerin okul yönetimi veya öğretmen tarafından çağrıldığında onlardan yine bir şeyler yapmalarının ve özellikle para isteneceğini düşünmeleri ise veli katılımını okul kaynaklı olarak olumsuz etkileyen faktörlerden bir diğeridir (Koç, 2019 & Toran ve Özgen, 2018). Ayrıca veli katılımını önemli bulmayan bir yönetim anlayışına sahip okullar velilerle iş birliği yapma eğilimde değildir.

Sistem Kaynaklı Engeller

Sistemden kaynaklı olarak baktığımızda ise veli katılımını okullarda arttıracak standartlaştırılmış bir uygulamanın bulunmadığı gözlemlenmektedir. Okullardaki veli katılımını arttırmaya yönelik kurulan okul aile birlikleri faaliyetlerine, okul veli derneklerinin işleyişine bakıldığında; okullarda öğretmenler tarafından düzenlenen veli görüşme toplantıları dışında diğer örgütlerin faaliyetlerinin planlı ve eşgüdümlü bir şekilde çalışmadığı görülmektedir (Aytaç, 1999; Kolay, 2004). Ayrıca bu çalışmaların planlı ve özenli bir şekilde devam etmesini sağlamak için okul yönetimleri ve öğretmenler için de özendirici uygulamalar bulunmamaktadır (Koç, 2019). Buna karşın Epstein (1995), Amerika Birleşik Devletleri'nin 2000 yılı için hedeflerini belirlediği mevzuatında okulların finansman hakkı kazanması için eyaletler ve yerel politikalar tarafından güçlendirilen veli okul ortaklığının sağlanmasının zorunlu kılındığını belirtir. Ülkemizde ise bu ortaklığın sağlanması okul yönetimlerinin insiyatifine bağlıdır.

Sonuç ve Öneriler

Demokratik yönetim sistemlerinin ön plana çıkardığı ailenin çocuğun eğitimine katılım hakkı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde önemszenmeye başlanmış ve bu kapsamda oluşturulan yönetmelikler, hedefler ve çabalar ile okul – veli iş birliği arttırılmaya çalışılmaktadır. Ancak pratikte bakıldığında okullarda velilerin en aktif olarak görev aldıkları kurullar olarak görünen okul – aile birliklerinin yalnızca okul için bir finansman kaynağı olarak görüldüğü ve velilerin okullardaki katılımının hedeflenen düzeyde olmadığı düşünülmektedir. Bu durumun yanı sıra okullarda veli katılımı; ailelerin sosyo – ekonomik durumu, eğitim düzeyi, iş temposu, öğretmenlerin ailelere karşı olan tutumu, okullarda veli katılımını arttırmak için düzenlenebilecek etkinlikler için alan yetersizliği, kabul gören yönetim sisteminin veli katılımının okul yönetimin insiyatifine bırakması ve okul yönetimlerinin bu konuya yeteri kadar eğilmemesi okul – veli iş birliğini sekteye uğratan diğer nedenlerdir. Hedeflenen okul – veli iş birliğine ulaşılması için daha fazla adım atılmalıdır. 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi

Ancak pratikte bakıldığında okullarda velilerin en aktif olarak görev aldıkları kurullar olarak görünen okul–aile birliklerinin yalnızca okul için bir finansman kaynağı olarak görüldüğü ve velilerin okullardaki katılımının hedeflenen düzeyde olmadığı düşünülmektedir.

ile ulaşılmaya çalışılan başarılı bir eğitim sistemi için sağlanması gereken okul veli iş birliğinin okullarda artırılması için bazı uygulamaların hayata geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir:

- Aileler ile okullar arasında her ailenin ve okulun dinamiğine uygun olarak iletişim kanalları oluşturulmalıdır. Bu kapsamda ailelere çocuklarının öğrenim sürecine nasıl destek olabileceklerine yönelik eğitimler verilmelidir. Bu eğitimler yalnızca ilk çocukluk dönemindeki öğrenci velileri ile değil, ergen öğrenci velileri ile de

yapılmalı ve iletişim kanalları aktif olarak kullanılarak katılımın artırılması sağlanmalıdır.

- Uzaktan eğitim sürecinde veli akademileri projesi yaygınlaştırılarak çevrimiçi kanallar üzerinden özellikle çocukların evde kalmak zorunda olduğu bu süreçte akademik, sosyal ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayacak faaliyet ve tutumlarla alakalı velilere eğitimler verilmelidir.

- Dezavantajlı öğrenci velileri bilinçlendirilerek aile katılımına teşvik edilmeli, kendilerini okula ait hissetmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.

- EBA üzerinden düzenlenecek online eğitimler ile velilerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadığı sorunları gidermek adına dijital okuryazarlığı geliştirecek eğitimler düzenlenebilir.

- Okul yönetimleri ve öğretmenler tarafından veli katılımını destekleyici, saygı ve güven duygusunun sağlandığı bir okul iklimi oluşturulması için teşvik mekanizmaları oluşturulmalıdır.

- Okul yönetimlerinin okul aile birlikleri aracılığıyla velilerden maddi destek talebinde bulunmasının önüne geçilmeli; velilerin okulların güçlenmesini sağlayacak kendilerine özgü özelliklerinden faydalanılması sağlanmalıdır.

- Okulla ilgili karar almada okul yönetimlerinin yanı sıra okul aile birliği üyelerinin de etkin katılımının artırılması sağlanmalıdır.

• Anayasamızın 33. maddesine göre herkesin dernek kurma, bir derneğe üye olma ve üyelikten çıkma hakkı bulunmaktadır. Bu kapsamda veliler, planlı ve eşgüdümlü bir şekilde faaliyetlerde bulunmaları için okul aile birliklerinin yanı sıra veli dernekleri kurmaları için teşvik edilmelidir.

• Okullara temel kararları alabilmeleri konusunda daha çok yetki verilmeli ve okula dayalı yönetim sistemi ile velilerinde okul kararlarının alınırken söz sahibi olmaları sağlanmalıdır.

Kaynakça/References

- Akkaya, R. (2019). Eğitime Katılım Bağlamında Okul Aile Birliklerinin Yeri. İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği. (Politika Notu No: 2019/10).
- Aytaç, T. (1999). Okul merkezli yönetim. *EĞİTİM VE BİLİM*, 23(111). <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5347/1504> adresinden erişilmiştir.
- Çalışkan, N. & Ayık, A. (2015). Okul aile birliği ve velilerle iletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 69-82.
- Çuhadar, A.İ. (2020). Türkiye’de ulusal mevzuata göre velilerin okul yönetimine katılımı. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 374-404. doi:10.33711/yyuefd.692953
- Epstein, J.L. (1995). School/family/ community/ Partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76(9),701- 712.
- Koç, M.H. (2019). Veli katılımı hakkında sınıf öğretmenleri ne düşünüyor? Fenomenolojik birçalışma. *Akdeniz Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 13(29), 53-74. doi: 10.29329/mjer.2019.210.4
- Kolay, Y. (2004). Okul-aile-çevre iş birliğinin eğitim sistemindeki yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 164. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/kolay.htm adresinden erişilmiştir.
- Lindberg, N. & Demircan A.N. (2013). Ortaöğretim okullarında aile katılımının değerlendirilmesi: Aile katılım ölçeği veli ve öğretmen formlarının Türkçeye uyarlanması. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2(3), 64-78.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf adresinden erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği. (2012). *T.C. Resmî Gazete* (28199, 09.02.2012).
- Özçift, Y. & Uslu, M. (2020). *Veli Akademileri*. [Video kaydı]. <https://www.youtube.com/watch?v=Izw67CQGqnE> adresinden erişilmiştir.
- Özeke Kocabaş, E. (2006). Eğitim sürecinde aile katılımı: Dünyada ve Türkiye’deki çalışmalar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 26, 143-153.
- Toran, M., & Özgen, Z. (2018). Okul öncesi eğitimde aile katılımı: Öğretmenler ne düşünüyor, ne yapıyor?. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 6(3), 229-245. DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s11m
- Usul, A.S. (2019, 21 Aralık). *Öğretmenlerin veli ziyaretleri bir milyona ulaştı*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/ogretmenlerin-veli-ziyaretleri-bir-milyona-ulasti/1680294> adresinden erişilmiştir.